

Ajankohtaista raideliikenteessä

Rataverkon haltijoiden yhteistyöryhmä, Väylävirasto 16.2.2023

Risto Saari, LVM

Yleistä

- Hallituskausi päättymässä:
  - Hiljaisempi vaihe lainsäädäntörintamalla siihen asti, kun vaalien jälkeen uusi hallitus aloittaa työnsä ja uusi hallitusohjelma lainsäädäntöhankkeineen hyväksytty.
- Venäjä rautatieliikenne vähentynyt minimiin Ukrainan sodan johdosta:
  - Näkyy niin rautatieyritysten, rataverkon haltijoiden kuin viranomaisten työssä.
- EU-rintamalla odotetaan komission uusia lainsäädäntöhankkeita:
  - Kesäkuussa tulossa ns. vihreä rahtiliikennepaketti, jossa myös rautatielainsäädäntöhankkeita.

Kuluneella hallituskaudella tärkeimmät muutokset

- 1.2.2021 voimaantulleella raideliikennelain muutoksella (1254/2020) satamaraiteen haltijoista tuli markkinasääntelyssä palvelupaikan haltijoita: mahdollistettiin joustavampi hinnoittelu satamien sisällä olevien raiteiden käytöstä.
- Lisäksi muutoksia mm. ilman turvallisuustodistusta tapahtuvaan liikkumiseen rataverkolla.
- 23.6.2022 voimaantulleella raideliikennelain muutoksella (476/2022) mm.:
  - Itäisen kansainväliseen liikenteen (OSJD/GOST) puutavara- ja säiliövaunujen käyttö mahdollistettiin myös kotimaan sisäisissä puutavara- ja kemikaalikuljetuksissa vuoden 2026 loppuun asti.
  - Vaatimukset sellaisen kaluston siirrolle, jolle ei ole myönnetty markkinoillesaattamis- tai käyttöönottolupaa.
  - Testi- ja pilottihankkeita koskevat vaatimukset.
  - Tarkennuksia ratakapasiteetin jakamista koskeviin säännöksiin.

Uuden HE:n valmistelu käynnistymässä

- Tarkoitus tehdä kolmas tarkistuskierrös voimassa olevaan raideliikennelakiin (1302/2018):
  - Liitelaiksi LIPA-lain muutos: tarkistukset mm. toimilupasäätelyyn.
  - Ratamaksun perusmaksun investointiperusteiseen korotukseen tarkistukset.
  - Tarkennukset kalustoyksikön kunnossapitoyksikköön.
  - Muut mahdolliset muutokset, esim. jos komissio vaatii muutoksia EU:n neljännen rautatiepaketin täytäntöönpanoon.
- HE mahdollisesti eduskunnalle keväällä 2024 tai myöhemmin, jos tarvitaan suurempia muutoksia.

EU:n säädöshankkeita

- TEN-T-asetuksesta saavutettiin neuvoston yleisnäkemys eli jäsenvaltioiden välillä kompromissi joulukuussa 2022.
  - Pitää sisällään muutokset myös EU:n rahtikäytäväasetukseen.
  - Euroopan parlamentin ja neuvoston kantojen yhteensovittaminen alkanut säädösten lopullisen hyväksynnän saavuttamiseksi.
- Ns. YTE-kokonaisuudistus loppusuoralla.
- Vuoden 2023 aikana (21.6.2023) komission on tarkoitus antaa ehdotuksensa:
  - Veturinkuljettajadirektiivin uudistamisesta;
  - Rautatiemarkkinadirektiivin uudistamiseksi ratakapasiteetin jakamista koskevan sääntelyn osalta (mahdollisesti myös ratamaksusääntelyyn muutoksia);
  - Multimodaalisista lippujärjestelmistä.
  - Käsittely neuvostossa alkanee syyskaudella 2023.
- Lisäksi komissio julkistaa helmi/maaliskuussa 2023 pilottihankkeet rautateiden kansainvälisen henkilöliikenteen kehittämiseksi.